

nam iz Vaše po novi sistemi osnovane tiskarnice izšedše tiskarno delo, ki bode Blaznikovi tiskarnici na sramoto. Blaznikova tiskarnica se ne straši niti Vaše niti ktere druge. Dokazov ima na stotine. — In kako to, da tako imenovana „narodna tiskarnica“ tudi mešetari za Blaznikovo z „zglodanimi črkami“?

„Dobro bi bilo — trdi dopisnik „od Save“ — da bi se pri obnem zboru marsikteri paragraf pravil spremenil in se tako svojatenju ali klikovanju v okom prišlo“. — Puščico, ki ste jo tu izpustili na druge, zadeva prav le Vas in Vaše. Do lani nismo v Ljubljani poznali nobene „klike“, na Kranjskem vladala je sloga in v lepi slogi delalo se je marljivo na mnogovrstnem polji in marsikaj dovršilo srečno v gospodarskem, slovstvenem in političnem obziru.

„Tudi treba bi bilo predsedništvo v roke odločnega moža spraviti“. — Imenujte ga kar naravnost, da vsi poznamo tega moža, ki je tako odločnega, stanovitnega značaja; vsaj ga morate že „in petto“ imeti; gotovo ne more drug biti nego kak akcijonar „narodne“ tiskarnice.

Toliko za danes. O Vašem „napredku v političnem in duševnem življenji“ se nam morebiti drugi pot ponudi prilika prašati najpred za jasno definicijo: ali je Vam napredek to, kar je današnji „liberalizem“, za kterega od zora do mraka propagando delajo obé judovski „Presse“ in vsi „Tagblatti“? Najpred tedaj dajte nam definicijo natančno, da vemo, za kaj da gré. Splošne fraze le zmešnjavo delajo in ne razjasnujejo. Dandanes pa je jasnosti treba, da drug drugega poznamo.

## Ozir po svetu.

### K evropski statistiki.

Evropa ima danes v 18 samostalnih državah 300 milijonov in 900.000 duš.

Velike države, to je take države, ktere štejejo nad 25 milijonov duš, so Rusija z 71 milijoni, Nemčija z 40 milijoni, Francoska z 36 $\frac{1}{2}$ , Avstrija z 36, Velika Britanija z 32, in Italija (Laška) z 26 $\frac{1}{2}$  milijona. Skupaj tedaj štejejo te velike države 242 milijonov duš ali 8 desetín skupnega evropskega ljudstva.

Še pred 100 leti, predno se je Poljska razdelila, je vsaka teh velikih držav imela po priliki samo polovico sedanjega skupnega števila duš. Evropa je takrat imela 160 milijonov prebivalcev, in od teh je prišlo na Rusijo 18 milijonov, na Avstrijo 17, na Prusijo 6, na Angleško 12, na Francosko 26, skupaj okoli 80 milijonov.

Po veri je v Evropi 148 milijonov prebivalcev katoliške vere, in to: na Francoskem 35 $\frac{1}{2}$ , v Avstriji 28, v Italiji 26, na Španskem 16, v Nemčiji 14 milijonov. — Kristijanov iztočne vere je 70 milijonov, in sicer: v Rusiji 54 milijonov, v Turčiji 5, v Rumuniji 4, v Avstriji 3. Protestantov je v Evropi 71 milijonov, in to: v Nemčiji 25 milijonov, na Angleškem 24, na Švedskem in Norveškem 5 $\frac{1}{2}$ , v Rusiji 4, v Avstriji 3 $\frac{1}{2}$  milijona. — Judov šteje Evropa 4 milijone in 800.000, in to v Rusiji 1 milijon in 700.000, v Avstriji 822.000, na Ogerskem 1 milijon in 300.000, na Nemškem 500.000, — se ve, da jih je v Galiciji tudi veliko in tudi drugod več ali manj.

## Dopisi.

Čubar na Hrvaškem. — 4. dne decembra je imela tukajšna čitalnica svojo glavnoletno skupščino. Naj

dragim Slovencem malo črtic pišem o tem našem narodnem društvu, ki se je osnovalo meseca sušca 1870. leta pod vodstvom obče štovanega Ferkota Šlajmer-a, bivšega žup. kat. sodca v Čubru i šteje do sedaj že 16 domačih i 33 vnanjih članov. V tem kratkem času prisvojilo si je društvo veliko lepih reči, med temi krasne slike presvitlega cesarja i cesarice, slike pokrovitelja čitalničnega plem. g. Ghyzcy-a, kr. komornika ogerskega, ktero nam je on sam podaril, dva lepa zemljovida, glasovir i več družih stvari. Tudi je naročilo društvo krasno narodno zastavo, sliko našega ljubljenca prevzv. škupa Strosmajer-a, izdelano po umetniku g. Mücken-u, vse potrebne poslovne knjige i pozive, kterih vsaki dan pričakujemo. Pri vsem tem je čitalnica vzdržavala do 18 večidel narodnih časopisov. Zaključila je skupčina i v svoj proračun za leto 1872. stavila 20 raznih časnikov, krasno sliko junaka Jelačića bana i več družih vrlih sinov naše domovine; dalje se je zaključilo, da se čitalnica vpiše kot član v društvo sv. Jerolima. Med družniki se je tudi želja obudila do svojega lastnega glasbenega zavoda, in pričakovati smemo, da se tudi to s pomočjo vrlih naših sinov, kterim je izobraženje naroda prva skrb, zgodilo bode. Okraj čubarski oponašati se toraj sme, akoravno jedan najsiromašnejših okrajev, s svojo blagonosno napravo, ktera seje seme omike med okrajčane svoje, da bi, kakor skala stali sovražniku svojemu v bran, kteri neprehoma žile napenja, da bi pomadjaril Hrvaško i nam naš mili domači jezik spodrinil i dom zatrl.

J. Zanoškar.

Iz Istre 30. dec. U. G. (Spomena na sabor.) Za poljodelsku školu su naši vazda složni zastupnici na Porečkom saboru odluku sobom u sjednicu (VI. 30. sept.) donesli, govoreć, da sva provincija želi ovu povse koristnu školu. Po ovoj odluci bi se potrošilo za zemljište, za sgrade, gdje bi učitelji i 20 učenikah bivali, 300.000 for. U toj školi bi se učilo: naravoslovje (fizika) sa zrakoslovjem (meteorologija) s naukom o podnebjju (klimatologija), temeljni nauk o giboslovju (mekanika), životinarstvo (zoologija), biljoslovje (botanika), lučba (kemija) u odnašaju poljodelstva, rudoslovje i zemljioslovje (geognozija), oloslovje (matematika), nješto o zemljomjerstvu (geometrija), risanje, občena pravila pripravljanja zemlje i zanatoslovje (tehnologija) — razumi se samo po sebi, da ovim teoretičnim naukom dodati će se sve dotične praktične grane. Da bude čisto talijanska, takodjer razumi se. Zaludo je g. Marot opazio, da se ova skupociena škola sada nemore uvesti, jer u Istri je ubožstvo veliko, svakoletnja suša i prevelika plačila osiromašila su njekada bogatu Istru. Videć, da je sve odlučeno za istu školu, govorio je, da, ako se oće osnovati poljodelska škola, ima se obzir imati i na Slavjane, kojih živi u Istri 175.000; a taljanah 80—86.000. Radi ove razmere morale bi se osnovati dve slavjanske škole, a jedna taljanska. On dalje kaže, da ne more razumiti, da je saborska gospoda tako nemarna prama Slavjanu, da se u vis. saboru o njem ni ne govori, kao da ne bi ga bilo, — premda netrebi nego malo korakah iz Poreča stupiti, i umah na Slavjana naletiš. Ovom žalibože još spećem narodic bi sabor izvolio priškočiti i njegove narodne škole pospiešiti, koje su (po novih zakonih) malo da ne sve prestale, osobito što su se popovi od njih odstranili, tako, da je na tisuće djece sada brez nauka. Ovim školam triebi na pomoć priteći. Tako je govorio poslanec Marot. Sve zaludo! Taljani su ga oholimi govori porušili, ter si na veću slavu Italije školu osnovali; a jedan mu je drzovito kazao: „Ako Slavjan spi, što vidimo svaki dan, nu što mu možemo mi učiniti? Jeli možda naša dužnost, da ga probudimo, i u red metnemo? (jako krep-